

هزینه افطار و سحری دربار ناصرالدین شاه چقدر بود

۱۸ تیر ۱۳۹۴ ساعت ۱۹:۳۲

در وعده سحری اغذیه حاضری شامل: نان خاصه و پنیر شور، ماست بورانی و غذاهای طبخ شده در مطبخ شامل: چلاوپلو، خورش مرغ و آلو، خورش گوشت، کوکو، آبگوشت، شامی کباب و کباب کوبیده بوده است

نظام سلطانی سلسله قاجار ویژگی‌های دیوانی متمایزی داشت، که دستمایه پژوهش‌های متعدد مورخان ایرانی و کارشناسان تاریخ ایران در سراسر دنیا شده است. ساختار بخش عمومی و نحوه تأمین و توزیع منابع پولی و مالی حکومت‌های قجری، در نظام طبقاتی و فتودالی آن دوران، از مباحث با اهمیتی است که کمتر بدان پرداخته شده است.

عدم آشنایی کارشناسان و محققان اقتصادی با زبان اسناد دیوانیان به شیوه سیاق، سبب شده است که پیشینه اقتصادی ایران در یک بازه پانصد ساله در دهلیزهای تاریک تاریخ دست نیافتنی و مهجور واقع شود و حاکمیت روابط اقتصادی به مثابه زیربنای روابط سیاسی و اجتماعی هر جامعه، به محاق فراموشی سپرده شود. در سالیان اخیر این ضعف مورخان اقتصادی تاریخ ایران، در مواجهه با انبوهی اسناد ارزشمند بررسی نشده، آشکار گردید و باعث شد متولیان امر به ضرورت و اهمیت آموزش مورخان و کارشناسان اسناد در آشنایی با این شیوه کتابت پی ببرند. بررسی و ترجمه و انتشار این اسناد، امکان پژوهش و مطالعه متخصصان اقتصاد را فراهم می‌کند تا بتوانند با دیدی کل نگر — فراسوی تحلیل جزئی اسناد — به اصول و قواعد حاکم بر مناسبات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی حاکم بر تاریخ معاصر پی برده و زوایای مبهم و پیچیده تاریخ ایران آشکار شود.

سند زیر صورت جمع و خرج (بودجه) تهیه وعده‌های غذای افطار و پس افطاری و سحری دربار ناصری، در یک روز از رمضان سال ۱۳۰۴ ه‍.ق (منطبق با سال خوک ترکی مغولی) است.

اهمیت و تمایز این سند، با سایر اسناد سیاق برآورد مخارج وعده‌های اغذیه دربار ناصری، در نگارش و محاسبه مواد اولیه ای چون سبزی و سیب زمینی و پیاز است.

بررسی سند نشان می‌دهد که غذاهای وعده افطار این روز شامل: شامی، چلوکباب کوبیده، آبگوشت، خورش مرغ و آلو بخارا، پلاو با گوشت، کباب لوله و کوکو سبزی بوده است.

در این وعده مصرف ماست برای چلو احتمالاً برای تهیه ته دیگ "ته چین" بوده است. مصرف برنج کوبیده با قیمت یک سوم برنج معمولی، به میزان ۳ سیر نیز احتمال می‌رود به همین منظور بوده است. محاسبه هزینه پیاز و نمک و هیمه و زغال کباب دقت محاسبه برآورد بودجه این وعده را نشان می‌دهد.

در وعده سحری اغذیه حاضری شامل: نان خاصه و پنیر شور، ماست بورانی، ترشی‌ها توسط شربت خانه تدارک دیده شده و غذاهای طبخ شده در مطبخ شامل: چلاوپلو، خورش مرغ و آلو، خورش گوشت، کوکو، آبگوشت، شامی کباب و کباب کوبیده بوده است که همراه با افشیره، شربت آبلیمو و دوغ صرف شده است. اشربه مزبور به دلیل تقارن ماه رمضان با تابستان صرف می‌شده‌اند.

برنج، روغن، مرغ، تخم مرغ، ترشیها، آبغوره، سرکه، خوشاب، آلو بخارا، ادویه، سیب زمینی، پیاز، نمک، ماست، اخراجات خورش مرغی، عطاری و؟ تبریزی مواد اولیه به کار رفته برای طبخ سحری بوده است.

[۱]

صورت برآورد یک مجموعه پیش افطاری و افطار و سحور مجلس حضرت مستطاب اجل اکرم افخم بندگان آقای مدظله العالی از بابت شهر رمضان المبارک هذه السنه تنگوزئیل ۱۳۰۴

افطار آشپزخانه ۱ تومان و ۹۵۰ دینار:

۸۳۸۱ دینار مقرر ۸۴۰۰ دینار: برنج ۱من و ۲۲ سیر مقرر ۲۳۵۰ دینار (دوقاب مقرر امن و ۲۰ سیر فی ۳۰۰۰ دینار: ۲۲۵۰ دینار؛ کوبیده ۲ سیر فی ۱۰۰۰ دینار: ۹۱ دینار مقرر ۱۰۰ دینار)؛ روغن ۱۷ سیر برنج ۱۵ سیر؛ شامی کباب و کوبیده ۲ سیر فی ۵۵۰۰ دینار: ۲۴۰۶ دینار؛ گوشت ۱من و ۱۲ سیر (۳ ظرف: پلاو، خورش، آبگوشت فی ۷ سیر: ۲۲ سیر؛ شامی و کوبیده و کباب لوله ۳ ظرف مقرر ۳۰ سیر) فی ۲۱۰۰ دینار: ۲۶۲۵ دینار؛ مرغ و تخم مرغ ۱۰۰۰ دینار (مرغ ۱ قطعه مقرر ۸۰۰ دینار؛ تخم مرغ کوکو و غیره ۶ عدد مقرر ۲۰۰ دینار).

۹۷۵ دینار: پیاز و نمک ۲۲۵ دینار (پیاز ۱۲۵ دینار، نمک ۱۰۰ دینار)؛ ماست صرف چلو ۵ سیر مقرر ۱۰۰ دینار؛ آبغوره و سرکه و سایر ۸ سیر مقرر ۲۰۰ دینار؛ آلو بخارا و سیب زمینی و غیره جهت خورش گوشتی و آبگوشت ۲۰۰ دینار؛ سبزی آلات غذا و کوکو و غیره ۲۰ سیر مقرر ۱۵۰ دینار؛ ذغال کباب ۵ سیر مقرر ۱۰۰ دینار.

۱۶۲۵ دینار: هیمه از قرار یک من فی ۵۰۰ دینار و غیره ۹ من (مرغ ۱ من و ۲۰ سیر فی ۵۰۰ دینار: ۷ من و ۲۰ سیر؛ اضافه خورش و غیره ۱ من و ۲۰ سیر) فی ۱۷۵ دینار: ۱۵۷۵ دینار.

سحور یک مجموعه ۱۵ ظرف :

حاضری ۷ ظرف: نان خاصه ۳۰ سیر؛ پنیر شور ۱ ظرف؛ ماست بورانی و کاسه ۱ ظرف؛ ترشی آلات ۲ ظرف؛ فلفل و نمک ۱ ظرف؛ افشیره و دوغ ۲ قده؛ مطبوخی ۸ ظرف: چلاو پلو ۲ قاب؛ خورش مرغ و گوشت ۲ ظرف؛ کوکو و آبگوشت ۲ ظرف؛ شامی کباب و کوبیده ۲ ظرف.

۱ تومان و ۲۶۵۰ دینار مقرر ۱ تومان و ۲۵۰۰ دینار

شربت خانه از بابت حاضری ۱۹۵۰ دینار:

نان خاصه ۳۰ سیر فی ۶۰۰ دینار: ۴۵۰ دینار؛ پنیر شور و سبزی ۱۷۵ دینار (پنیر شور ۱ ظرف ۴ سیر مقرر ۱۵۰ دینار؛ سبزی دور پنیر ۲۵ دینار)؛ ماست کاسه و دوغ ۱۵ سیر فی ۸۰۰ دینار: ۳۰۰ دینار؛ ترشی آلات ۲ ظرف فی ۳ سیر مقرر ۳۰۰ دینار؛ افشیره و آبلیمو و غیره ۷۲۵ دینار (افشیره و آبلیمو ۷۰۰ دینار (قند ۴ سیر مقرر ۴۰۰ دینار؛ آبلیمو ۳ سیر مقرر ۳۰۰ دینار)؛ فلفل و نمک ۲۵ دینار)

آشپزخانه از بابت مطبوخی ۱ تومان و ۷۰۰ دینار:

۷۵۵۶ دینار مقرر ۷۵۵۰ دینار: از بابت عطاری و؟ و اخراجات خورش مرغی ۱۱۵۰ دینار (عطاری و؟ ۱ من و ۲۰ سیر فی ۵۰۰ دینار: ۷۵۰ دینار؛ اخراجات خورش مرغی از قرار مقاطعه ۴۰۰ دینار)؛ برنج ۱ من و ۲۵ سیر مقرر ۲۳۷۵ دینار قابی ۲ قاب فی ۳۰ سیر: ۱ من و ۲۰ سیر فی ۳۰۰۰ دینار: ۲۲۵۰ دینار؛ کوبیده ۵ سیر: ۱۲۵ دینار؛ روغن ۱۷ سیر (برنج ۱۵ سیر؛ شامی کباب ۲ سیر) فی ۵۵۰۰ دینار: ۲۴۰۶ دینار؛ گوشت ۳۲ سیر (۳ ظرف فی ۷ سیر: ۲۲ سیر؛ شامی کوبیده و غیره ۱۰ سیر) فی ۲۰۰۰ دینار: ۱۶۲۵ دینار.

۱۳۰۰ دینار: مرغ و تخم مرغ ۹۵۰ دینار (مرغ مطبخ مقرر ۷۵۰ دینار؛ تخم مرغ کوکو و کوبیده و شامی کباب ۶ عدد (۳ عدد، ۳ عدد) مقرر ۲۰۰ دینار)؛ ترشی آلات و غیره ۳۵۰ دینار (ترشی آلات کوکو و خورش و غیره ۲۰ سیر مقرر ۱۵۰ دینار، آبغوره و سرکه و خوشاب ۸ سیر مقرر ۲۰۰ دینار).

۴۵۰ دینار: پیاز و نمک ۲۰۰ دینار؛ آلو بخارا و ادویه و سیب زمینی ۱۵۰ دینار؛ ماست صرف چلاو ۵ سیر مقرر ۱۰۰ دینار.

۱۴۰۰ دینار: هیمة از قرار یک من فی ۵۰۰ دینار: ۸ من (از قرار یک من و نیم فی ۵۰۰ دینار، ۷ من و ۲۰ سیر؛ کوبیده و شامی کباب و غیره ۲۰ سیر) فی ۱۷۵ دینار : ۱۴۰۰ دینار

منبع: موسسه مطالعات تاریخ معاصر

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۳۰۹۳۱/چقدر-شاه-ناصرالدین-دربار-سحری-افطار-هزینه/>